

## ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 159.9:351.74(477):355.1-057.36 DOI: 10.31558/2786-8745.2025.1(6).3

### ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІМЕЙ ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

**Гельбак Анжела Миколаївна,**

кандидат психологічних наук, доцент,  
завідувач кафедри психології, соціології та педагогіки  
Донецького державного університету внутрішніх справ  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7137-6326>

***Анотація.** У статті розглядаються психологічні потреби сімей співробітників Міністерства внутрішніх справ України в умовах триваючої російсько-української війни. Наголошується, що професійна діяльність правоохоронців характеризується високим рівнем стресу, емоційного та фізичного навантаження, що безпосередньо впливає на психоемоційний стан членів їхніх сімей. Визначено, що існуючі системи психологічної підтримки переважно орієнтовані на самих працівників МВС, тоді як сімейний компонент залишається недостатньо інтегрованим у загальну систему психосоціального забезпечення. Це створює суттєві прогалини у комплексній підтримці та знижує ефективність відновлення психологічної стійкості правоохоронців.*

*Проаналізовано сучасні національні та міжнародні підходи до організації психологічної допомоги, зокрема інноваційні програми МВС України, міжвідомчі ініціативи та європейські проекти співпраці у сфері психічного здоров'я. Окрему увагу приділено ролі сім'ї як ключового чинника психологічної стабільності та професійної ефективності працівників правоохоронних органів.*

*Висвітлено необхідність переходу до комплексної багаторівневої системи підтримки, що включає індивідуальну, групову та сімейну психологічну допомогу, а також кризове втручання та довготривалий супровід. Обґрунтовано важливість розвитку міжвідомчої взаємодії, залучення міжнародного досвіду та впровадження сучасних психотерапевтичних підходів, зокрема когнітивно-поведінкової терапії та EMDR. Підкреслено доцільність розширення доступу до психологічних послуг для членів сімей працівників МВС як умови підвищення стійкості всієї системи правоохоронних органів.*

***Ключові слова:** психологічна підтримка, сім'ї правоохоронців, МВС України, воєнний стан, психічне здоров'я, психосоціальна допомога, посттравматичний стрес, психотерапія, сімейний стрес, реінтеграція.*

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.** Сучасні умови функціонування правоохоронної системи України в умовах війни супроводжуються надзвичайно високим рівнем професійного та психологічного навантаження на працівників Міністерства внутрішніх справ. Це зумовлює не лише ризики для їхнього психічного здоров'я, а й суттєвий вплив

на емоційний стан їхніх сімей. Водночас існуюча система психологічного забезпечення переважно орієнтована на самих працівників, тоді як сімейний компонент залишається недостатньо врахованим. Це створює розрив між професійною діяльністю правоохоронців і їхнім сімейним середовищем, що негативно впливає на загальну ефективність служби. Вирішення цієї проблеми є важливим як у науковому, так і в практичному аспекті, оскільки безпосередньо

пов'язане з питаннями національної безпеки, психологічної стійкості особового складу та соціальної стабільності.

### **Аналіз останніх досліджень і публікацій.**

Проблематика психологічного стану правоохоронців та їхніх сімей розглядається у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, дослідження В. Богуславської акцентують увагу на впливі сімейного середовища на професійну діяльність поліцейських в умовах воєнного стану. У міжнародному контексті значний внесок зроблено дослідниками у сфері кримінального правосуддя, які наголошують на необхідності спеціалізованих програм підтримки сімей правоохоронців (зокрема Jarrod Sadulski). Також важливими є напрацювання щодо розвитку психосоціальної допомоги в умовах війни та посттравматичного стресу, а також досвід

впровадження державних і міжнародних програм психологічної підтримки в Україні та країнах НАТО.

### **Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.**

Незважаючи на наявність окремих досліджень і практичних ініціатив, недостатньо розробленими залишаються питання комплексної інтеграції сімейного компонента у систему психологічного забезпечення працівників МВС. Зокрема, потребують подальшого вивчення механізми довготривалої психологічної підтримки сімей, моделі взаємодії між державними та недержавними структурами, а також адаптація міжнародного досвіду до українських умов. Відсутність цілісної багаторівневої системи підтримки сімей правоохоронців залишається суттєвою прогалиною.

**Формулювання цілей статті (постановка завдання).** Метою статті є

дослідження психологічних потреб сімей співробітників МВС України в умовах воєнного стану та обґрунтування сучасних підходів до формування ефективної системи їх психологічної підтримки. Завданням є аналіз національного та міжнародного досвіду, визначення проблемних аспектів існуючої системи та окреслення перспектив її вдосконалення.

**Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.**

Сім'ї працівників МВС зазнають значних емоційних і соціальних труднощів, що зумовлює необхідність розроблення та впровадження спеціалізованих програм психологічної підтримки. За результатами досліджень британських психологів, рівень розлучень серед родин працівників правоохоронних органів може досягати 70 %. Водночас, попри зростання

потреби у збереженні та відновленні психічного здоров'я працівників МВС, більшість оздоровчих і психологічних програм традиційно орієнтувалися переважно на самих правоохоронців, залишаючи поза увагою членів їхніх сімей, які також страждають від наслідків професійного стресу. Такий підхід створює суттєві прогалини у системі підтримки та негативно впливає на ефективність професійної діяльності поліцейських, адже не враховує значення сімейного середовища для їхнього психічного стану та професійної стійкості [1].

У дослідженнях В. Богуславської, присвячених впливу сімейного середовища на професійну діяльність поліцейських в умовах воєнного стану, обґрунтовано наявність численних психологічних наслідків війни, які негативно позначаються на працездатності та ефективності виконання службових обов'язків

правоохоронцями. Встановлено, що одним із чинників такого впливу є висока ймовірність психологічної травматизації членів родин поліцейських та їхній нестабільний психоемоційний стан. Дослідниця наголошує, що покращення психологічного клімату в сім'ях працівників поліції є важливою складовою загальної системи психологічного забезпечення професійної діяльності правоохоронців і має обов'язково здійснюватися в межах психологічного супроводу кожного структурного підрозділу правоохоронних органів [2, с. 47].

На переконання відомого фахівця у сфері кримінального правосуддя та безпеки доктора Jarrod Sadulski, поширення психологічних труднощів серед родин правоохоронців свідчить про необхідність створення спеціалізованих програм підтримки для сімей

поліцейських. Учений наголошує, що такі програми мають бути спрямовані на зменшення негативного впливу професійної діяльності поліцейських на психічне здоров'я їхніх близьких, адже члени сімей часто змушені самотійно адаптуватися до емоційних навантажень, пов'язаних зі службою правоохоронця, що нерідко супроводжується відчуттям тривоги, емоційного виснаження та соціальної ізоляції [3, с. 668].

З метою реагування на актуальні потреби у сфері психічного здоров'я працівників Міністерства внутрішніх справ України та членів їхніх родин було запроваджено низку комплексних програм психологічної підтримки. Зазначені ініціативи спрямовані на надання індивідуалізованої психологічної допомоги в умовах воєнного стану та охоплюють широкий спектр спеціалізованих послуг, покликаних

забезпечити психоемоційне благополуччя правоохоронців і їхніх сімей.

МВС України розробило План психологічної підтримки, орієнтований на військовослужбовців Національної гвардії України, Державної прикордонної служби, поліцейських, працівників цивільного захисту, а також членів їхніх сімей. У межах цього плану передбачено підготовку та залучення психологів – «ментальних тьюторів», які здійснюють психологічний супровід і підтримку. Однією з ключових ініціатив став проєкт «Mental tutor», спрямований на надання психологічної допомоги з урахуванням специфічних проблем, з якими стикаються сім'ї працівників сектору безпеки й оборони України, зокрема психологічних травм, проявів домашнього насильства та негативного впливу воєнних дій на сімейні взаємини.

Для підвищення доступності відповідних послуг було створено єдину інформаційну систему, що забезпечує комплексний та структурований підхід до психологічного, соціального й правового захисту працівників правоохоронних органів та членів їхніх родин.

В умовах зростання психологічних викликів актуальності набуває об'єднання психологів системи МВС у професійну спільноту для взаємної підтримки, обміну досвідом та підвищення ефективності психологічної допомоги. У цьому напрямі реалізується проєкт «Пункт психологічних практик», у межах якого фахівці здійснюють просвітницьку діяльність серед персоналу та обмінюються професійними напрацюваннями.

Основною метою ініціативи є поширення сучасних теоретичних знань і практичних методик серед спеціалістів у сфері ментального здоров'я задля

забезпечення ефективної клінічної роботи з військовослужбовцями, ветеранами та членами їхніх сімей, які постраждали від травматичних наслідків війни. Учасники проєкту опановують сучасні протоколи когнітивно-поведінкової терапії, а також практичні підходи до роботи з ускладненим горюванням, гострими пресуїцидальними станами, порушеннями сну, хронічними захворюваннями та психологічними наслідками фізичних травм і ампутацій.

Особливого значення в сучасній психологічній практиці набуває когнітивно-поведінкова терапія, яка інтегрує елементи психотерапії прийняття та відповідальності. Такий підхід спрямований на формування усвідомленості, розвитку психологічної гнучкості та здатності особистості діяти відповідно до власних життєвих цінностей навіть в

умовах тривалого стресу й психотравмуючих обставин.

Команда психологів також приділяє значну увагу опануванню принципів групової психотерапії для військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх родин. Водночас практика психологічної допомоги у цій сфері засвідчує відсутність універсальних методів роботи, оскільки кожен випадок потребує індивідуального підходу, врахування особистісних особливостей та застосування різноманітних психотерапевтичних технік. У зв'язку з цим постійне професійне вдосконалення, набуття нових знань і обмін практичним досвідом між фахівцями є важливими умовами ефективної психологічної роботи та досягнення позитивних результатів.

Особливої актуальності питання розбудови цілісної системи психічного здоров'я населення набуває в умовах

масштабних соціальних і безпекових викликів, спричинених війною в Україні. Военні дії торкнулися практично кожної української родини, вплинувши як на цивільне населення, так і на військовослужбовців, правоохоронців та рятувальників. Саме тому в Україні було започатковано стратегічну державну ініціативу – Всеукраїнську програму психічного здоров'я, реалізовану за підтримки Олени Зеленської. Програма спрямована на формування ефективної, доступної та людиноцентричної системи психологічної допомоги, здатної забезпечити належний рівень підтримки різним категоріям населення [4].

Досвід України в умовах повномасштабної війни засвідчує наявність специфічних викликів у сфері психологічної підтримки військовослужбовців і правоохоронців, а також формування нових підходів

до надання допомоги в умовах тривалого збройного конфлікту. У цьому контексті доцільно розглянути окремі напрями та особливості такої підтримки.

*Адаптація міжнародного досвіду:* Україна намагається активно адаптувати міжнародний досвід до своїх реалій, впроваджуючи елементи програм США та Ізраїлю щодо роботи з бойовим стресом та ПТСР.

*Інтеграція цивільних спеціалістів:* в умовах війни в Україні спостерігається активне залучення цивільних психологів та волонтерів до роботи з військовослужбовцями та правоохоронцями, що створює унікальну модель взаємодії.

Інтеграція цивільних спеціалістів передбачає:

1. Створення міжвідомчих груп психологічної підтримки: – залучення психологів із цивільних ЗВО та клінік;

–співпраця з громадськими організаціями.

2.Програми підготовки волонтерів-психологів:

–короткострокові курси з кризового консультування;

–супервізії досвідчених військових психологів.

3.Онлайн-платформи психологічної допомоги:

–створення цифрових ресурсів для самодопомоги;

–проведення онлайн-консультацій волонтерами [5].

*Психологічна підтримка сімей:* Особлива увага приділяється психологічній підтримці сімей військовослужбовців та правоохоронців, які перебувають у зоні бойових дій. Вона передбачає:

1.Створення груп взаємодопомоги для сімей військовослужбовців:

–регулярні зустрічі під керівництвом психолога;

–обмін досвідом та емоційна підтримка.

2.Програми психоедукації для членів сімей:

–навчання розпізнавання симптомів ПТСР та інших розладів;

–тренінги з комунікації з військовослужбовцями, які повернулися із зони бойових дій.

3.Дитячі психологічні програми:

–арттерапія для дітей військовослужбовців;

–групові заняття з адаптації до відсутності батька/матері [6].

Важливим напрямом сучасної системи психологічної підтримки в Україні є підготовка військовослужбовців і працівників сектору безпеки до реінтеграції у мирне життя. З цією метою ще під час проходження служби впроваджуються програми психологічної підготовки, спрямовані на адаптацію до повернення з зони бойових дій, подолання наслідків тривалого стресу та відновлення соціальних

зв'язків. Розроблення таких програм ґрунтується на врахуванні досвіду тривалого перебування особового складу в умовах війни та необхідності поступового переходу до мирного середовища.

У контексті розвитку міжнародної співпраці у сфері підтримки психічного здоров'я працівників сектору безпеки важливого значення набувають спільні проєкти України та європейських партнерів. Однією з таких ініціатив є проєкт «Блакитне небо для України», започаткований European Union Advisory Mission Ukraine за фінансової та експертної підтримки Уряду Королівства Нідерландів у співпраці з Міністерством внутрішніх справ України.

Метою цієї ініціативи є підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів України та зміцнення громадської безпеки шляхом упровадження сучасних практик охорони психічного здоров'я для

поліцейських, які виконують службові обов'язки в умовах підвищеного ризику, постійної небезпеки та значного психологічного навантаження [7].

Голова European Union Advisory Mission Ukraine Rolf Holmboe, обґрунтовуючи важливість реалізації проєкту «Блакитне небо для України», наголошує, що в прифронтових регіонах поліцейські та військовослужбовці Національної гвардії України здійснюють службу діяльність в умовах постійної небезпеки та надмірного психологічного навантаження. Правоохоронці регулярно зазнають загрози артилерійських обстрілів, атак безпілотників і авіаударів, а також змушені працювати з наслідками воєнних злочинів і комунікувати з постраждалими особами, які пережили тяжкі травматичні події. Така

діяльність неминуче спричиняє емоційне виснаження та накопичення вторинної психологічної травми серед самих працівників правоохоронних органів.

На думку Рольфа Холмбо, відсутність належної психологічної підтримки може призвести до поглиблення як первинних, так і вторинних психотравм у правоохоронців, що негативно впливатиме не лише на їхній психоемоційний стан, а й на членів їхніх сімей та громадян, яким вони надають допомогу і забезпечують безпеку [8].

У зв'язку з цим проєкт «Блакитне небо для України» спрямований на формування ефективної системи психосоціальної підтримки працівників Національної поліції України, реалізація якої здійснюється за трьома ключовими напрямками.

Першим напрямком реалізації проєкту є професійна підготовка

фахівців. Працівники підрозділів кадрового забезпечення Національної поліції України, зокрема психологи та соціальні працівники, проходять сертифікаційне навчання за сучасними міжнародними програмами психологічної допомоги, серед яких EMDR (десенсибілізація та репроцесуалізація травматичного досвіду за допомогою рухів очей), «7ROSES» («Сім троянд»), а також програми командної, колегіальної та товариської підтримки. Опанування зазначених методик сприятиме формуванню у фахівців практичних навичок роботи зі стресовими станами, посттравматичним стресовим розладом та іншими психологічними проблемами, що є особливо поширеними серед працівників поліції в умовах війни.

Другим напрямком проєкту є розвиток інфраструктури психосоціальної підтримки. Передбачається створення

стаціонарних центрів психологічної допомоги у Львові, Києві, Рівно та Вінниці, а також передача 13 мобільних офісів для роботи на деокупованих і прилеглих територіях. Новостворені центри будуть забезпечені необхідним технічним оснащенням і дадуть змогу розширити доступ поліцейських до психологічної допомоги. Особливе значення матимуть мобільні офіси, у яких особи, постраждалі від обстрілів та інших наслідків бойових дій, зможуть оперативно отримати консультації та психологічну підтримку безпосередньо на місці.

Третій компонент проєкту пов'язаний із залученням міжнародних експертів для прискорення впровадження передових європейських практик у систему підтримки психічного здоров'я Національної поліції України. Така співпраця сприятиме модернізації підходів до психологічного

супроводу правоохоронців та підвищенню ефективності психосоціальної допомоги в умовах воєнного часу.

Важливим методологічним орієнтиром у процесі формування сучасної системи психологічної підтримки військовослужбовців Сил оборони та безпеки України, які повертаються з полону, є досвід Сполучених Штатів Америки, здобутий у межах поетапної системи психологічної допомоги колишнім військовополоненим після завершення Американсько-В'єтнамської війни. Зазначена модель орієнтована на комплексну психоемоційну реабілітацію, а також відновлення соціальної адаптації та професійної спроможності постраждалих осіб.

Ключовими складовими цієї системи є, зокрема, поетапність і тривалість психологічної допомоги, оскільки разові

інтервенції не забезпечують довготривалого ефекту без подальших етапів терапії, ресоціалізації та залучення сімейного оточення. Важливе місце посідає рання декомпресія та первинна психологічна стабілізація, що дозволяє суттєво знизити ризики розвитку хронічного посттравматичного стресового розладу, суїцидальної поведінки та соціальної дезадаптації.

Система також передбачає створення спеціалізованих центрів психологічної допомоги на рівні Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, територіальних громад та регіонів (аналог Vet Centers), що сприятиме наближенню послуг до ветеранів і їхніх сімей та зменшенню бар'єрів доступу до допомоги. Важливим компонентом є міжвідомча координація між військовою медициною, структурами МВС і МОЗ, а також ветеранськими службами,

волонтерськими, благодійними та громадськими організаціями, яка потребує належного законодавчого та адміністративного врегулювання.

Окрему роль відіграє підготовка фахівців — військових психологів, лікарів і соціальних працівників — на основі адаптованих національних та міжнародних стандартів, зокрема когнітивно-поведінкової терапії (CBT), EMDR та травма-інформованого підходу. Серед інституційних рішень розглядається створення «Інституту психологічної допомоги ветеранам полону» за зразком Clark Air Base, а також розроблення Національного стандарту поетапної психологічної допомоги ветеранам полону.

Додатково важливими є впровадження програми «ветеран–ветерану» як інструменту ресоціалізації, а також посилення інституційної

підтримки сімей через просвітницькі ініціативи, кризове консультування та грантову підтримку ветеранських центрів, що працюють із проблематикою військового полону [9].

Серед ключових характеристик американського підходу до організації системи психологічної та соціальної підтримки можна виокремити такі:

**1. Комплексність** – програми охоплюють увесь спектр потреб осіб, поєднуючи психологічну допомогу з вирішенням соціальних питань, зокрема працевлаштуванням, професійною адаптацією та забезпеченням фінансової стабільності.

**2. Доступність** – система передбачає широкий доступ до послуг завдяки використанню різних каналів надання допомоги, включаючи онлайн-платформи, цифрові сервіси та мобільні застосунки.

**3. Спеціалізація** – ініціативи розробляються з урахуванням специфічних потреб різних категорій отримувачів допомоги, таких як військовослужбовці, поліцейські, ветерани та члени їхніх родин.

**4. Інноваційність** – активно впроваджуються сучасні технологічні рішення та новітні методики психологічної підтримки й лікування, що підвищує ефективність інтервенцій.

**5. Залучення громади** – важливу роль відіграє інтеграція громадських організацій, волонтерських ініціатив і місцевих спільнот у процес надання допомоги та супроводу.

Таким чином, досвід США демонструє доцільність формування багаторівневої системи підтримки, яка враховує різноманітні потреби цільових груп і забезпечує використання різних каналів надання послуг. Подібна модель може бути

адаптована до українських реалій з урахуванням національного контексту та наявних ресурсних можливостей [10].

### **Висновки.**

Проведений аналіз сучасного стану психологічної підтримки сімей співробітників Міністерства внутрішніх справ України в умовах російсько-української війни дозволяє зробити низку узагальнювальних висновків щодо ключових тенденцій, проблем та перспектив розвитку цієї сфери.

1. Встановлено, що психологічні потреби сімей правоохоронців набули системного та гостро вираженого характеру. Тривала дія воєнного стану, високий рівень професійного стресу, ризику для життя та здоров'я співробітників МВС безпосередньо трансформуються у значні емоційні, соціальні та психологічні навантаження для їхніх родин. Це формує нову реальність, у якій сім'я

стає не лише соціальною опорою, а й групою підвищеного ризику психологічної дезадаптації.

2. Виявлено суттєвий дисбаланс у розвитку системи психологічної підтримки: тривалий час основна увага приділялася переважно самим працівникам правоохоронних органів, тоді як сімейне середовище залишалось недостатньо інтегрованим у систему психологічного забезпечення. Така ситуація обмежує ефективність загальної моделі підтримки, оскільки ігнорує взаємозв'язок між професійним стресом правоохоронця та психоемоційним станом його родини.

3. Сучасна практика доводить, що ефективна система психологічної допомоги має бути комплексною та багаторівневою. Вона повинна включати не лише індивідуальне консультування, а й групові форми роботи, сімейну

психотерапію, кризове втручання, психоедукацію та довготривалий супровід. Особливої ваги набуває інтеграція сім'ї у загальну систему психологічного забезпечення діяльності правоохоронців.

4. Позитивною тенденцією є активне впровадження державних та міжнародних ініціатив у сфері психічного здоров'я, зокрема програм психологічної підтримки МВС, проєкту «Mental tutor», а також міжвідомчих і міжнародних проєктів, спрямованих на розвиток психосоціальної допомоги. Це свідчить про поступовий перехід від фрагментарної допомоги до системної політики у сфері ментального здоров'я.

5. Важливим є впровадження інноваційних підходів і методик, зокрема когнітивно-поведінкової терапії, EMDR, програм травма-інформованої допомоги та групової психотерапії. Їх інтеграція у практику психологічного супроводу дозволяє

підвищити ефективність роботи з наслідками бойового стресу та психологічної травматизації.

6. Міжнародний досвід, зокрема модель США, демонструє ефективність багаторівневої системи підтримки, яка поєднує психологічну, соціальну, професійну та економічну складові. Важливими елементами такої моделі є доступність послуг, спеціалізація програм, інноваційність підходів та активне залучення громадського сектору. Адаптація цих принципів до українських реалій є перспективним напрямом подальшого розвитку національної системи психологічної допомоги.

7. Особливого значення набуває міжнародна співпраця, яка сприяє впровадженню європейських стандартів психосоціальної підтримки та розвитку інституційної спроможності українських правоохоронних органів.

Проекти на кшталт «Блакитне небо для України» підтверджують ефективність поєднання міжнародного досвіду з національними потребами.

Загалом, система психологічної підтримки сімей працівників МВС України перебуває на етапі активного становлення та трансформації. Її подальший розвиток потребує інституціоналізації, розширення міжвідомчої координації, стабільного фінансування та системного включення сімейного компонента у всі рівні психологічного супроводу. Лише за умови комплексного підходу

можливо забезпечити стійкість як самих правоохоронців, так і їхніх родин, що є ключовим чинником ефективного функціонування сектору безпеки держави в умовах тривалого воєнного конфлікту.

Перспективними напрямками подальших досліджень є розроблення моделі багаторівневої психологічної допомоги сім'ям правоохоронців, удосконалення механізмів державного управління у сфері психічного здоров'я, а також адаптація міжнародного досвіду до українських умов воєнного та поствоєнного періоду.

### Список літератури

1. Гельбак А.М., Мухіна Г.В. Аналіз актуальних потреб сімей працівників МВС України у сфері психологічної підтримки. *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 1. С.98-103.
2. Богуславська В.В. Предметне поле психологічного дослідження впливу сім'ї на особливості професійної діяльності поліцейських в умовах воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Психологія. Том 34 (73). 2023. № 3. С. 47–53.
3. Chopko V.A. Mindfulness and post-traumatic development among law enforcement officers: the mediating role

of emotion regulation. *Journal of Loss and Trauma*. 2018. No.23 (8). P.666–678.

4. Міністерство внутрішніх справ України. Офіційний сайт. URL: [Psychological support of employees of the Ministry of Internal Affairs is significantly strengthened](#)

5. Богуславський В.В. Волонтерський рух у сфері психологічної допомоги учасникам бойових дій: український досвід. *Психологія і суспільство*. 2021. №2(84). С.109–121.

6. Данілова Ю.В., Кравченко К.О., Мірошніченко О.М. Психологічний супровід сімей військовослужбовців в умовах війни. *Проблеми сучасної психології*. 2023. №1(23). С.5–57.

7. Блакитне небо для України: буклет. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/wp-content/uploads/2025/01/BHU-both-lang-ELECTRONIC.pdf>

8. EUAM Ukraine. Офіційний сайт. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/how-blue-haven-for-ukraine-blakitne-nebo-dlya-ukrayini-will-help-police-officers-and-communities/>

9. Васильковський О.Т., Бублик А.О. Поетапна та довготривала система психологічної допомоги військовослужбовцям армії США після їх повернення з полону. Досвід для України. Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України. Харків, 2025. С.74–77.

10. Психологічна підтримка працівників МВС перед звільненням зі служби, виходом на пенсію, переходом від військової служби до цивільного життя : науково-практичні рекомендації / за заг. ред. А.В.Костюка. Київ : Алерта, 2024. 202с.

## PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF PROFESSIONAL ACTIVITY

### PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF THE FAMILIES OF LAW DEFENDERS IN THE CONDITIONS OF WAR: UKRAINIAN AND INTERNATIONAL EXPERIENCE

Anzhela Gelbak

***Abstract.** The article examines the psychological needs of families of employees of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the conditions of the ongoing Russian-Ukrainian war. It is emphasized that the professional activity of law enforcement officers is characterized by a high level of stress, emotional and physical stress, which directly affects the psycho-emotional state of their family members. It was determined that the existing systems of psychological support are mainly focused on the employees of the Ministry of Internal Affairs, while the family component remains insufficiently integrated into the general system of psychosocial support. This creates significant gaps in comprehensive support and reduces the effectiveness of restoring the psychological stability of law enforcement officers.*

*Modern national and international approaches to the organization of psychological care are analyzed, in particular innovative programs of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, interdepartmental initiatives and European projects of cooperation in the field of mental health. Particular attention is paid to the role of the family as a key factor in the psychological stability and professional efficiency of law enforcement officers.*

*The need to transition to a comprehensive multi-level support system, including individual, group and family psychological assistance, as well as crisis intervention and long-term support, is highlighted. The importance of the development of interdepartmental interaction, the involvement of international experience and the introduction of modern psychotherapeutic approaches, in particular cognitive-behavioral therapy and*

*EMDR, is substantiated. The expediency of expanding access to psychological services for family members of Ministry of Internal Affairs employees as a condition for increasing the stability of the entire system of law enforcement agencies is emphasized.*

**Keywords:** *psychological support, families of law enforcement officers, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, martial law, mental health, psychosocial assistance, post-traumatic stress, psychotherapy, family stress, reintegration.*

## References

1. Gelbak, A. M., & Mukhina, H. V. (2025). Analiz aktualnykh potreb simey pratsivnykiv MVS Ukrainy u sferi psykholohichnoi pidtrymky [Analysis of current needs of families of employees of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the field of psychological support]. *Pravovyi chasopys Donbasu* [Legal Journal of Donbas], (1), 98–103 [in Ukrainian].

2. Bohuslavska, V. V. (2023). Predmetne pole psykholohichnoho doslidzhennia vplyvu simy na osoblyvosti profesiynoi diialnosti politseiskykh v umovakh voiennoho stanu [The subject field of psychological research on the influence of family on the professional activity of police officers under martial law]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Psykholohiia* [Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Psychology Series], 34(73), 47–53 [in Ukrainian].

3. Chopko, B. A. (2018). Mindfulness and post-traumatic development among law enforcement officers: The mediating role of emotion regulation. *Journal of Loss and Trauma*, 23(8), 666–678 [in English].

4. Ministry of Internal Affairs of Ukraine. (n.d.). Psychological support of employees of the Ministry of Internal Affairs is significantly strengthened. Retrieved from <https://www.mvs.gov.ua> [in English].

5. Bohuslavskyi, V. V. (2021). Volonterskyi rukh u sferi psykholohichnoi dopomohy uchasnykam boiovykh dii: ukrainskyi

dosvid [Volunteer movement in psychological assistance to combatants: Ukrainian experience]. *Psykhologhiia i suspilstvo* [Psychology and Society], (2(84)), 109–121 [in Ukrainian].

6. Danilova, Yu. V., Kravchenko, K. O., & Miroshnychenko, O. M. (2023). Psykhologichnyi suprovid simej viiskovosluzhbovtziv v umovakh viiny [Psychological support of military families in wartime conditions]. *Problemy suchasnoi psykhologii* [Problems of Modern Psychology], (1(23)), 5–57 [in Ukrainian].

7. European Union Advisory Mission Ukraine. (2025). *Blue Haven for Ukraine brochure*. Retrieved from <https://surl.li/oebnpo> [in English].

8. EUAM Ukraine. (n.d.). How Blue Haven for Ukraine (Blakytne Nebo dlia Ukrainy) will help police officers and communities. Retrieved from <https://surl.li/nzxrpp> [in English].

9. Vasylovskyi, O. T., & Bublyk, A. O. (2025). Poetapna ta dovhostrokovna systema psykhologichnoi dopomohy viiskovosluzhbovtziam armii SShA pislia yikh povernennia z polonu. Dosvid dlia Ukrainy [Step-by-step and long-term psychological assistance system for US military personnel after captivity: Experience for Ukraine]. In *Sotsialno-psykhologichne zabezpechennia diialnosti syl bezpeky ta oborony Ukrainy* (pp. 74–77) [in Ukrainian].

10. Kostiuk, A. V. (Ed.). (2024). *Psykhologichna pidtrymka pratsivnykiv MVS pered zvilnenniam zi sluzhby, vykhodom na pensiiu, perekhodom vid viiskovoi sluzhby do tsyvilnoho zhyttia: naukovo-praktychni rekomendatsii* [Psychological support of MIA employees before dismissal, retirement, and transition to civilian life: Scientific and practical recommendations]. Kyiv: Alerta [in Ukrainian].